

Refleks

Bilim Çocuk Sözlüğü

- Bir uyarı sonucu bedende istemsiz yani farkında olmadan gerçekleşen davranış; tepke, yansı.

Refleks, dışarıdan gelen bir uyarıya bedenin verdiği tepkidir. Bu tepki gözlerin kırılması, göz bebeklerinin büyümesi ya da salgı bezlerinden hormon salgılanması gibi farklı eylemler olabilir. Düşünmeye gerek kalmadan hızlıca ve istem dışı gerçekleşir.

Anlık ve otomatik olarak verilen, genellikle bedeni korumayı amaçlayan bu tepkilerin çoğunu omurilik kontrol eder. Böylece beyin, uyarılara yanıt oluşturmaya için zaman harcanmamış olur. Örneğin sıcak bir nesneye dokunduğumuzda hızlıca elimizi çekmezsek elimiz yanabilir. Ancak böyle bir durumda el çekme refleksi hızla gerçekleştiğinden yanmaktan korunuruz.

Reflekslerin çoğu doğuştan gelir. Öğrenmemize gerek kalmadan, genellikle omurilik tarafından gönderilen sinyallerle farkında olmadan davranış gerçekleşir. Örneğin karanlık bir ortamda göz bebeklerimiz büyür. Böylece göz bebeklerinden geçen ışık miktarı ayarlanmış olur.

Bazı refleksler sonradan öğrenilir. Bunlar, öğrenilene kadar beyin kontrolündedir. Öğrenildikten sonra bu reflekslerin kontrolü de omuriliğe geçer. Limonun tadının ekşi olduğunu öğrendikten sonra limon gördüğümüzde ağızımızın sulanması sonradan öğrendiğimiz bir reflekstir.

Düşünme, Hızla Söyle!

Buradaki renkli kutularla bir oyun oynamaya ne dersiniz? Kutuların bazılarında sözcükler, bazılarında rakamlar yazılı. Kutularda eğer bir sözcük varsa kutunun rengini, bir rakam varsa rakamın rengini söylemeniz gerekiyor. Ancak hızlı olmalısınız. Bir arkadaşınızla süre tutarak bu oyunu oynayabilirsiniz. Bakalım hanginiz tüm renkleri daha hızlı söyleyebilecek! Her oynayışınızda okuma sırasını sağdan sola, aşağıdan yukarıya gibi değiştirebilirsiniz.

5	Turuncu	9	7	Beyaz
Tren	2	Saç	Raf	Kitap
1	Kalem	Kedi	4	Su
Çeşme	Taş	8	Ağaç	3

Refleksleri Bul

Burada yazan eylemlerden hangilerinin refleks olduğunu belirleyin. Refleks olanların başındaki kutucuğu yeşile, olmayanlarınıki turuncuya boyayın. Ardından reflekslerin ve refleks olmayanların sayısına göre aşağıdaki daire grafiğini uygun biçimde boyayın.

1. Sıcak süt dolu fincanı kulpundan tutmak ☐
2. Fazla aydınlık ortamda göz bebeklerinin küçülmesi ☐
3. Çarpma sesi duyunca gözleri kırpmak ☐

4. Gözleri kapatıp dinlendirmek ☐

7. Besinleri çiğnemek ☐

5. Hapşırmak ☐

8. Yüze doğru top gelince elle yüzü kapatmak ☐

6. Heyecanlanınca kalp atışının hızlanması ☐

9. Nefes tutmak ☐

Yanıt 64. sayfada.

Merve Çelik Gülgün
Çizim: İrma Zmiric Çetinkaya